

Tervishoiu ja bioteaduste ärihommik: vaidluste ennetamisest ja lahendamisest

25. novembril kl 9.30—12.15 — Golden Gate V korrusel

Kava

9.30 Avasõnad

Allar Jõks, Sorainen

9.40 Andmekaitse miljonitrahvid on jõudnud Eestisse – soovitusel terviseandmete korrektseks töötlemiseks ning õppetunnid Andmekaitse Inspeksiooni praktikast

Liisa Maria Kuuskmaa, Sorainen

10.00 Intellektuaalomand kui strateegiline vara: õiguste kaitse ja vaidluste ennetamine

Olivia Kranich, Sorainen

10.20 Uus tootjavastutuse direktiiv – uus põhjus muretsemiseks

Lise-Lotte Lääne, Sorainen

10.40 Kohvi- ja suhtluspaus

11.10 Kui teadus kohtub vaidlusega: arbitraaž kui lahendus

Maria Pihlak, Sorainen

11.30 Mis loom on Unified Patent Court (UPC) ja milline on selle mõju Eesti ettevõtjatele?

Kai Härmand, Harju Maakohus

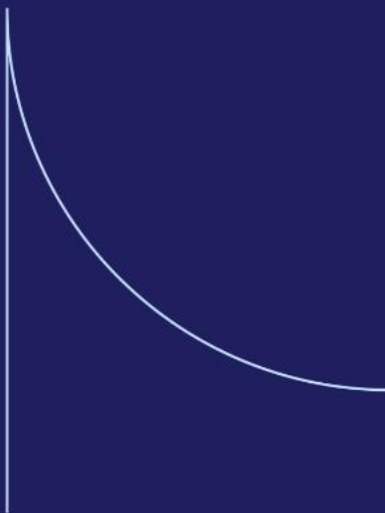
11.50 Kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagid – mis, miks ja kellele?

Gerli Helene Gritsenko, Sorainen

12.10 Lõpusõnad

Allar Jõks

Andmekaitse miljonitrahvid on jõudnud Eestisse – soovitusel
terviseandmete korrektseks töötlemiseks ning õppetunnid
Andmekaitse Inspektsiooni praktikast

Liisa Maria Kuuskmaa
Vandeadvokaat

SORAINEN 30

[Home](#) [News](#) [Sport](#) [Business](#) [Innovation](#) [Culture](#) [Arts](#) [Travel](#) [Earth](#) [Audio](#) [Video](#) [Live](#)

Therapy patients blackmailed for cash after clinic data breach

26 October 2020

Share Save

Zoe Kleinman

Technology reporter

<https://www.bbc.com/news/technology-54692120>

Vastaamo board fires CEO, says he kept data breach secret for year and a half

The CEO was apparently aware of a second data breach and shortcomings in the psychotherapy provider's data security.

<https://yle.fi/a/3-11614603>

Administrative fine imposed on psychotherapy centre Vastaamo for data protection violations

5 January 2022

[Finland](#)

https://www.edpb.europa.eu/news/national-news/2022/administrative-fine-imposed-psychotherapy-centre-vastaamo-data-protection_en

1,200 Vastaamo victims agree to compensation settlement

The aim of the settlement for the Vastaamo data breach victims is to avoid civil lawsuits and lengthy litigation, while also ensuring that victims are compensated.

<https://yle.fi/a/74-20078417>

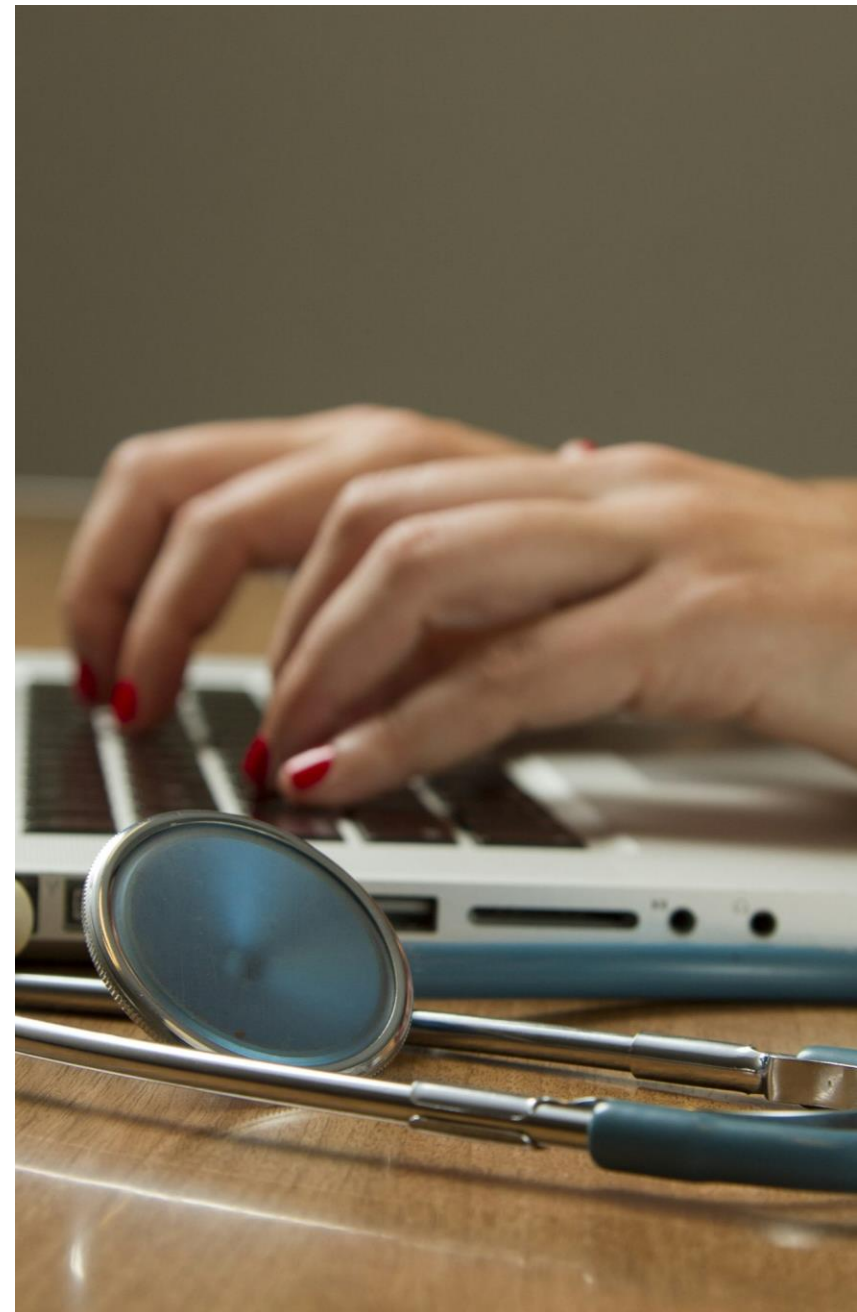
Hacked psychotherapy centre Vastaamo files for bankruptcy

Vastaamo's business will be sold to Verve, where Vastaamo's clients can continue their therapy.

<https://yle.fi/a/3-11785891>

Ida-Tallinna Keskhaigla

- 11.02.2022 Magdaleena polikliiniku ees prügikonteineris terviseandmeid sisaldavad dokumendid
- 13.02.2023 AKI otsus: ITK rikkus GDPR-i artiklit 32, trahv 200 000 eurot
- 21.08.2023 Harju Maakohtu otsus – trahv tühistada, sest juriidilise isiku vastutus antud rikkumise eest oli kuni 31.10.2023 kehtinud Eesti õiguse kohaselt välistatud
- 20.06.2024 Riigikohtu otsus – lõpetada väärteomenetlus aegumistähtaja möödumise tõttu

Asper Biogene

November 2023: Ettevõtte teavitas politseid, RIA-t ja AKI-t, et nende andebaasidesse on ebaseaduslikult sisse tungitud, lekkinud on ca 100 000 faili umbes 10 000 inimese tervise- ja geenandmetega

10.01.2025: AKI määrab trahvi 85 000 eurot: 80 000 eurot ebapiisavate turvameetmete eest; 5 000 eurot andmekaitespetsialisti huvide konflikti eest

26.06.2025: Tartu Maakohtu otsus – 80 000 euro osas trahv tühistada, sest juriidilise isiku vastutus konkreetse rikkumise eest oli kuni 31.10.2023 kehtinud Eesti õiguse kohaselt välistatud. 5 000 euro osas lõpetada menetlus oportuuniteediga, ehkki andmekaitespetsialisti määramisel pandi toime rikkumine

28.08.2025: Riigikohus ei võta AKI kassatsioonkaebust menetlusse, jõustub Tartu Maakohtu otsus

<https://www.delfi.ee/artikkel/120255569/andmekaitse-asper-biogene-andmelekk-on-isadus-ja-viljakusteste>

<https://www.err.ee/1609200061/asper-biogene-i-andmelekk-jarel-on-teada-vahemalt-uks-valjapressimisjuhtum>

Juriidilise isiku karistusõiguslik vastutus alates 1. novembrist 2023

- Juriidiline isik vastutab teo eest, mille on tema huvides või tema õiguslikke kohustusi rikkudes toime pannud:
 - tema organ, selle liige, juhtivtöötaja või pädev esindaja, või
 - mistahes isik ülalmainitud isiku või organi korraldusel **või juriidilise isiku puuduliku töökorralduse või järelevalve tõttu.**
- Kui juriidiline isik on kohustatud tegutsema, kuid paneb rikkumise toime tegevusetusega, vastutab ta sõltumata sellest, kas juriidilise isiku kõrval on õiguslikult kohustatud tegutsema ka füüsiline isik või juriidilise isiku organ.

Viljandi Haigla

- 2023 alguses läks haiglast kaduma eriarvestusele kuuluv narkootiline ja psühhotroopne ravim. Haigla võttis 18 õelt ja hooldajalt uriiniproovid ning töötles tulemusi.
- 23.05.2024: AKI määrab Viljandi Haiglale trahvi 40 000 eurot. AKI hinnangul ei ole selline töösuhtes antud nõusolek kehtiv ja terviseandmete töötlemine on seega õigusvastane.
- 18.12.2024: Tartu Maakohus tühistab trahvi, kuna kohtu hinnangul oli nõusolek kehtiv.
- 04.06.2025: Riigikohus lõpetab väärteomenetluse aegumise tõttu.

Postimees > Krimi

HIIGLASLIK ANDMELEKE > Küberkurjategijad varastasid 700 000 Apoteha kliendi andmed

<https://www.postimees.ee/7993055/hiiglaslik-andmeleke-kuberkurjategijad-varastasid-700-000-apoteha-kliendi-andmed>

Allium UPI

- 2024 alguses leکید enam kui 750 000 Apoteha kliendi andmed, sh andmed ostetud käsimüügiravimite ja apteegikaupade kohta.
- 05.09.2025 – AKI määrab trahvi 3 000 000 eurot kohaste turvameetmete rakendamata jätmise eest.
- Väärteootsus on edasi kaevatud Harju Maakohtusse.

Andmekaitse teemaline teavitus

Postkast x

Allium Upi andmekaitse <noreply@allium.upi.ee>

N, 4. aprill 2024, 10:21

saajale mina ▾

Hea klient!

Soovime Teid teavitada juhtumist seoses Apoteha kliendikaardi andmetega. Teatud osa Teie isikuandmeid, mida on Apoteha kliendikaardi programmi raames kogutud kuni 2020. a veebruari lõpuni, võivad olla jõudnud küberrünnaku tagajärjel kolmandate isikuteni, kellel ei tohiks neile andmetele ligipääsu olla.

Küberrünnak toimus programmi haldaja, Allium UPI OÜ, vastu, kes pakub Apoteha apteekidele ja teistele koostööpartneritele (Apteegi Beauty OÜ, PetCity OÜ) ühtset lojaalsusprogrammi. Me võtsime koheselt meetmed, et piirata kuriteo ulatust. Küberrünne on peatatud, kuid isikuandmete koopiad on tõenäoliselt jätkuvalt ründaja valduses. Politsei on küberründe korraldajate suhtes läbi viimas kriminaalmenetlust. Andmekaitse Inspeksioon on juhtunust teadlik ja läbi viimas järelevahtamist.

Ründaja sai Allium UPI OÜ süsteemidesse sisse käesoleva aasta jaanuaris ning laadis alla kuni 2020. aasta veebruari lõpuni kliendiprogrammiga liitunud erinevaid andmeid, sh kliendi mitteravimite ja mõnel üksikul juhul ka käsimüügiravimite ostuajalugu kuni 2020. a. veebruari lõpuni. Teadaolevalt ei ole kurjategija valdusesse sattunud hilisemate (2020 veebruari lõpp - 2024) tehingute andmed ja mitte ühegi sel perioodil liitunud uue kliendi andmed. Tahame rõhutada, et sisemisi andmebaase ja süsteeme ei rikutud ja viimaste aastate ostudega seonduvad ja muud kliendiandmed on turvaliselt hoitud.

Küberründe käigus kurjategijale ligipääsetud andmete hulgas on lisaks nimele, e-posti aadressile, telefonile, isikukoodile või sünniajale, finantsandmed, mis puudutavad üksnes a-rahajääki, ostusummat ning ostudelt saadud allahindlust. Pangakaardi andmed, paroolid ja muud finantsandmed ei kuulu kliendiprogrammis talletamisele ja seega ei olnud kurjategijatele kättesaadavad. Ostuajaloo andmete koosseisus ei koguta konkreetsete ravimite, sh retseptiravimite, käsimüügiravimite ja riiklike soodustustega mitteravimite ostude infot. Siiski on vähese osa klientide ostuajaloos erandlikel juhtudel salvestunud info mõningate ostetud käsimüügiravimite kohta.

Ostuajaloos on nähtavad muude apteegikaupade nimetused, kuid mis võivad samuti anda teavet Teie tervisesisundi kohta. Osade klientide kohta on varastatud andmete hulgas ka aadressi andmed.

Kuivõrd on teadmata, millised plaanid kurjategijal saadud isikuandmetega on, palume olla erakordselt tähelepanelikud Teile saadetavate erinevate e-kirjade sisu osas, kus saatjaks on

AKI muud tegevused tervishoiu ja bioteaduste sektori suunal

- 2023 – 2025 on tervishoiusektor olnud AKI fookuses
- 2023 AKI kontrollkäigud nelja suurima haigla EMO ootealadele ja registratuuri
- 2024 AKI omaalgatuslik andmekaitseaudit neljas hambaravikliinikus
- 2024 haldusmenetlus erakliiniku suhtes seonduvalt rasedusaegse vereproovi sõeluuringu testide ja terviseandmete Hiinasse edastamisega seoses; ettekirjutus peatada testide kasutamine kuni nõuete täitmiseni
- 2024 ettekirjutus Põlva Haiglale väljastada patsiendile tema poolt nõutud juhtumi uurimise aruanne
- Senisest põhjalikum sissevaade TTO-de infosüsteemidele

Mida sellest kõigest õppida?

- Andmekaitse miljonitrahvid on Eestis reaalsus, mitte teoreetiline võimalus.
- Andmekaitse nõuetele vastavus ei tähenda üksnes paberimajandust, vaid ka reaalselt rakendatud meetmeid ja protsesse.
- Tervishoiu ja bioteaduste sektoris on infoturve ning kõrgetasemelised turvameetmed keskse tähtsusega.
- Sobivate turvameetmete määratlemise eelduseks on töötlemistoimingute kaardistamine.
- Juhtkonna poolt paika panemata või puudulik töökorraldus ja järelevalve = juriidiline isik vastutab.
- Määra sõltumatu andmekaitse spetsialist (DPO) ja loo toimiv andmekaitse organisatsioon.
- Dokumenteerige kõik andmekaitsega seotud kaalutlused ja otsused.

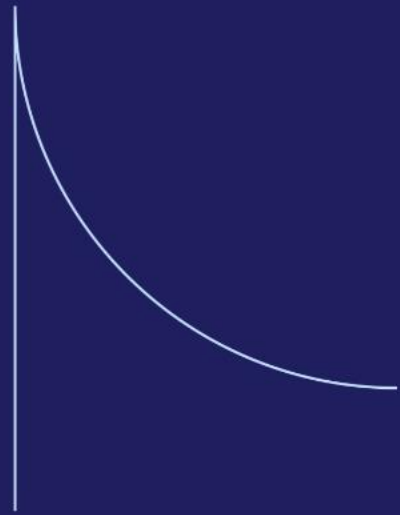
Aitäh!

Võta ühendust:

liisa.kuuskmaa@sorainen.com

SORAINEN 30

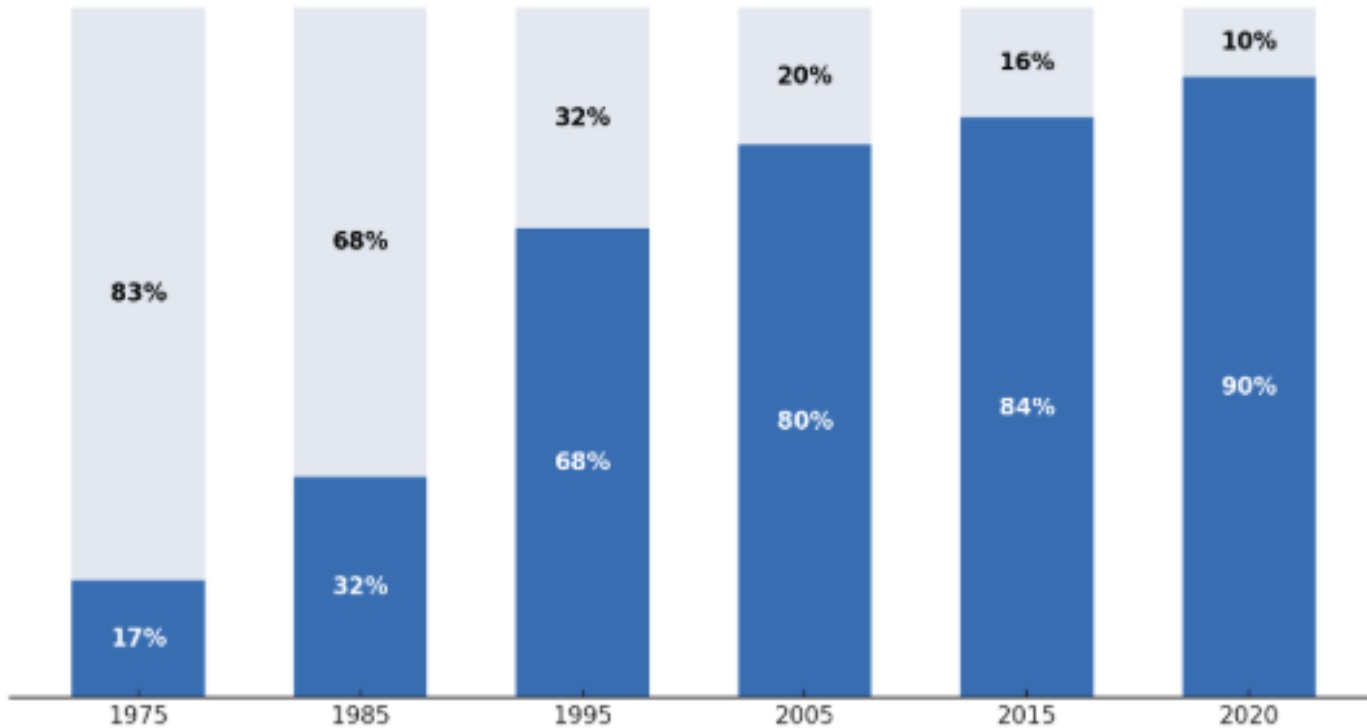
Intellektuaalomand kui strateegiline vara: õiguste kaitse ja vaidluste ennetamine

Olivia Kranich
Vandeadvokaat

Intellektuaalomand kui strateegiline vara

- praktikas on immateriaalne sageli väärtuslikum kui materiaalne
- füüsilise vormita ressurss, mis võib tekitada organisatsiooni väärtusele positiivse või negatiivse mõju
- intellektuaalomand on vara
- keskmiselt 10-45% ettevõtte väärtusest, mediaan 25%
- 24% rohkem tulu ja 22% kõrgem palk
- kolmandik toote väärtusest põhineb immateriaalsel kapitalil

Allikad:

<https://oceanomo.com/intangible-asset-market-value-study/>

<https://link.epo.org/web/publications/studies/en-ipr-performance-study.pdf>

<https://www.wipo.int/en/web/wipo-magazine/articles/tracking-the-value-of-intangibles-40190>

Immateriaalne vara

- Inimkapital
 - inimeste teadmised, oskused ja kogemus
- Suhtekapital
 - kliendisuhted ja maine
- Struktuurkapital
 - süsteemid, protsessid, organisatsioonikultuur
- Intellektuaalomand

Miks eelistada ühte teenust või toodet teise samaväärse ees?

Intellektuaalomand ehk loomevara

Autoriõigused
Kaasnevad õigused

Kaubamärgid

Ärinimed

Domeeninimed

Patendid/kasulikud mudelid

Mikrolülituse topoloogiad

Geograafilised tähised

Tööstusdisainilahendused

Ärisaladused

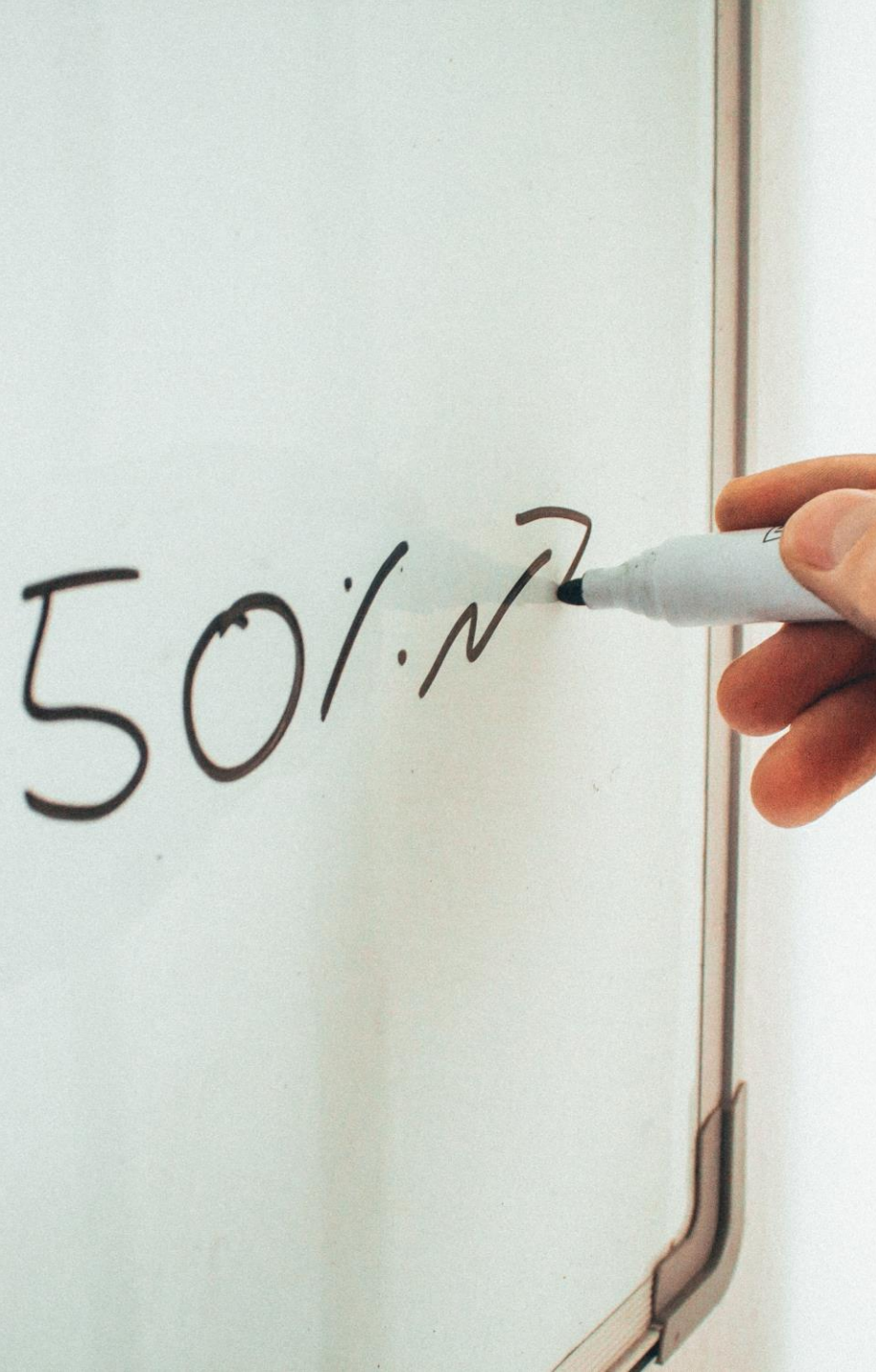

IP audit

- Milline on ettevõttele kuuluv intellektuaalomand?
- Kas intellektuaalomandi õigused on kohaselt ettevõttele üle läinud?
- Kas ettevõtte intellektuaalomandi loomisel on kasutatud AI või avatud lähtekoodiga tarkvara?
- Millist kolmandatele isikutele kuuluvat intellektuaalomandit ettevõtte kasutab või vajab?
- Kas ja millistel tingimustel on ettevõttel õigus kolmandate isikute intellektuaalomandit kasutada?
- Kas registreeritavad õigused on registreeringutega kaitstud?
- Mis on ettevõtte ärisaladused?
- Millised on puudused ja kuidas neid kõrvaldada?

Kuidas intellektuaalomandit kaitsta?

- Kaitse registreeringutega
 - Millal on mõistlik leiutist patendi või kasuliku mudeliga kaitsta?
 - Milliseid kaubamärke, millistel territooriumitel ja millistes klassides registreerida?
 - Registreeritud või registreerimata disain?
- Kaitse lepingutega
 - töötajad, koostööpartnerid, kliendid
 - intellektuaalomand, konfidentsiaalsus, konkurentsipiirangud
- Juhised AI ja avatud lähtekoodiga tarkvara kasutamiseks
- Ärisaladuste kaitse, sh *know-how* edasiandmine
- Tehnilised ja IT-turbe meetmed
- Rikkumiste tuvastamine ja neile reageerimine

Kuidas panna intellektuaalomand enda kasuks tööle?

- kasutamine enda toodetes ja teenustes
- litsentsimine kolmandatele isikutele
- investeeringud ja tehingud

Intellektuaalomandi väärtust hinnatakse:

- kulupõhine hindamine
- tulupõhine hindamine
- turupõhine hindamine
- kombineeritud meetodid

Kuidas ennetada vaidlusi?

- *Freedom to operate* otsingud
- Selged lepingud ja dokumenteerimine
 - kirjalikud lepingud
 - dokumenteerimine ja versioonihaldus – kes mida lõi?
 - töö- ja (all)töövõtulepingutes intellektuaalse omandi üleminek, konfidentsiaalsuskohustus, vajadusel ja sobivusel konkurentsipiirang
 - koostööpartnerite lepingutes õiguste kuuluvus ja konfidentsiaalsus
 - kliendid – kasutustingimused, lõppkasutaja litsentsilepingud
- Registreerimine
 - eelnevad otsingud
 - taotluse esitamine õigel ajal
 - kaitse pikendamine
- Koolitus ja teadlikkus

Soovitused

- tunnusta väärtust
- kaardista ja hinda
- integreeri äristrateegiasse
- juhi riske
- enneta vaidlusi

Intellektuaalne omand on ettevõtte strateegiline vara – õige kaitse ja riskide ennetamine aitab vältida vaidlusi ja toetab ettevõtte pikaajalist edu.

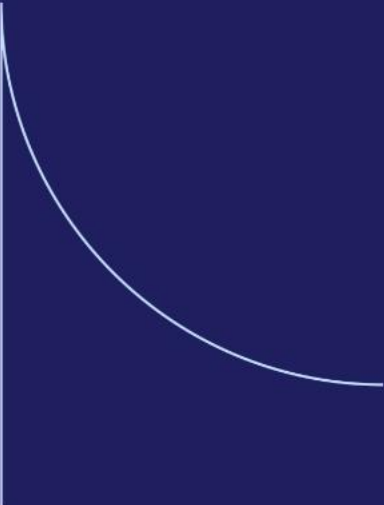
Aitäh!

Võta ühendust:

olivia.kranich@sorainen.com

SORAINEN 30

Uus tootjavastutuse direktiiv – uus põhjus muretsemiseks

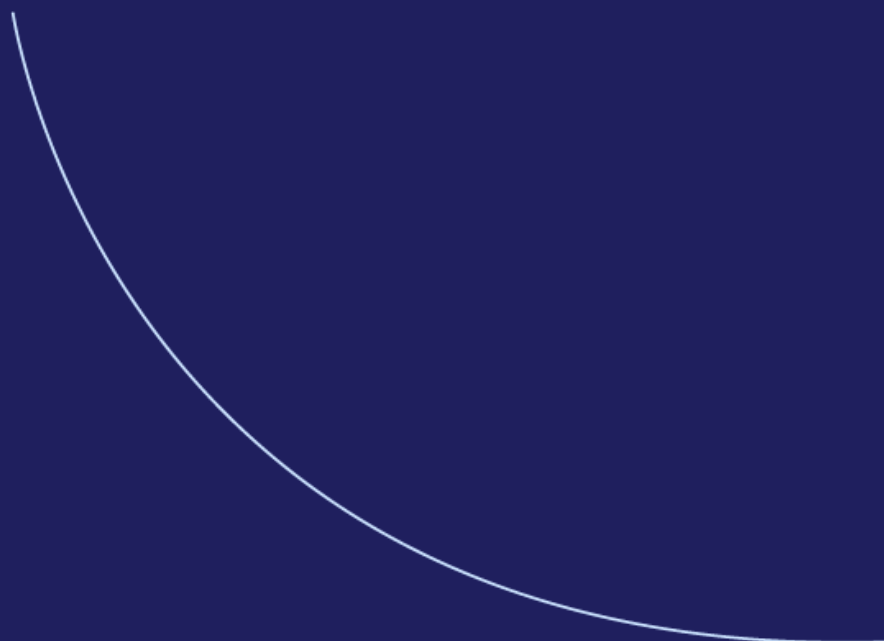

Lise-Lotte Lääne
Vandeadvokaat

SORAINEN

Uus direktiiv

- EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/2853, 23. oktoober 2024, mis käsitleb vastutust puudusega toodete eest ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/374/EMÜ
- *New Product Liability Directive (PLD)*
- Jõustus **8. detsembril 2024**, liikmesriigid peavad direktiivi üle võtma **9. detsembriks 2026**
- Kättesaadav:
<http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2853/oj>

Tänane regulatsioon

- Eestis reguleerivad tootja vastutust puudusega toote eest võlaõigusseaduse §§ 1061 – 1067
- Puudusega toode on tarbijale põhjustanud kahju (nii tervisekahju kui ka varakahju)
- Kannatanu peab tõendama kahju ja toote puuduse olemasolu ning põhjuslikku seost toote puuduse ja tekkinud kahju vahel
- Vastutus tekkinud kahju eest ei sõltu tootja süüst
- Tootjaks võib olla ka toote Euroopa Liitu toonud ettevõtte

Miks siis on uut vaja?

Objectives of the revision

Fit for the digital age

Ensure the rules are future-proof and adapted for cases involving any type of product, from traditional products, to medical products and pharmaceuticals, to the newest technologies like artificial intelligence.

Fit for global value chains

Ensure there is always an EU-based liable party from whom a victim can claim compensation, even when the manufacturer itself is not based in the EU.

Better protection for victims and legal certainty

Provide new tools for requesting evidence in court so that both parties are on an equal footing, and alleviate the burden of proof where needed.

Allikas: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/free-movement-sectors/liability-defective-products_en

Olulised muudatused – toote mõiste

- Toote mõistet laiendatakse, sh on tooteks on ka tarkvara
- *‘product’ means **all movables**, even if integrated into, or inter-connected with, another movable or an immovable; it includes electricity, digital manufacturing files, raw materials and **software**; (PLD Art 4(1))*
- Eestis hõlmab „toote“ mõiste **arvutitarkvara** juba täna
- Informatsioon ei ole toode
- Samuti ei ole tooteks vabavara

Olulised muudatused – kohustus anda välja tõendid

- Tootjal kohustus avaldada asjakohased tõendid
- *Member States shall ensure that, at the request of a person who is claiming compensation in proceedings before a national court for damage caused by a defective product (the ‘claimant’) and who has presented facts and evidence sufficient to support **the plausibility of the claim for compensation**, the defendant is required to disclose relevant evidence that is at the defendant’s disposal, subject to the conditions set out in this Article. (PLD Art 9(1))*
- Dokumendi väljanõudmine tänases tsiviilkohtumenetluses on võrreldes uue PLD-ga piiravam

Olulised muudatused – tõendamiskoormise muutus

- Teatud juhtudel liigub tõendamiskoormis tootjale
- PLD Art 10:
 - Eeldatakse, et toode on puudusega, kui on täidetud üks järgmine tingimus:
 - kostja **ei esita asjakohaseid tõendeid** vastavalt artikli 9 lõikele 1;
 - hageja näitab, et toode ei vasta liidu või liikmesriigi **õiguses sätestatud kohustuslikele tooteohutusnõuetele**, mille eesmärk on kaitsta kannatanut kahju kandmise ohu eest, või
 - hageja näitab, et kahju põhjustas toote **ilmne rike mõistlikult eeldatava kasutamise ajal või tavatingimustes**.
 - Põhjuslikku seost toote puuduse ja kahju vahel eeldatakse siis, kui on leidnud kinnitust, et toode on puudusega ja tekkinud kahju on selline, mida kõnealune puudus **tavaliselt põhjustab**.
 - Liikmesriigi kohus **eeldab toote puudust** või **toote puuduse ja kahju vahelist põhjuslikku seost** või **mõlemat**, kui olenemata tõendite esitamisest vastavalt artiklile 9 ja võttes arvesse juhtumi kõiki asjaolusid:
 - on hagejal **eelkõige tehnilise või teadusliku keerukuse tõttu** ülemääraseid raskusi toote puuduse või toote puuduse ja kahju vahelise põhjusliku seose või mõlema tõendamisel ning
 - hageja näitab, et **on tõenäoline**, et toode on puudusega või et toote puuduse ja kahju vahel on põhjuslik seos, või mõlemat.

Ja see pole veel kõik...

- Koosmõjus tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagide direktiiviga on näha vaidluste olulist kasvu
- Vaidlemisel otsitakse sobiv jurisdiktsioon (nt Holland on väga populaarne)
- Kohtuotsuste jagamise praktika toob kaasa Euroopa-ülese kohtupraktika ühtlustumise (varem või hiljem)
- Aegumine võib teatud juhtudel olla lausa 25 aastat

Soovitused ettevõtjatele:

- 1) Toodete nõuetelevastavuse hoolikas tagamine ettevõtte siseselt
- 2) Kaasarääkimine PLD ülevõtmisel Eesti õigusesse juba praegu (liitumise oluline roll)
- 3) Vaidluse/nõude ilmnmisel on ülioluline tegutseda algusest peale läbimõeldult. Eestis toimuval vaidlusel võib olla ka piiriülene efekt

Aitäh!

Võta ühendust:

lise-lotte.laane@sorainen.com

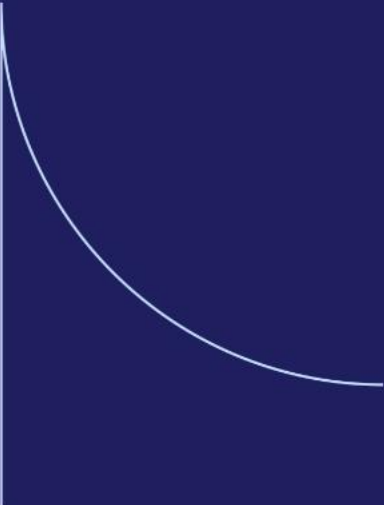
SORAINEN 30

Kohvipaus

SORAINEN

Kui teadus kohtub vaidlusega: arbitraaž kui lahendus

Maria Pihlak
Vandeadvokaat

SORAINEN

Mis juhtub kui ... (I)

- Kaks kirurgi ja kaks VC fondi teevad ühisettevõtte, mille eesmärgiks on arendada seadeldist hologrammi abil live-operatsiooni teostamiseks.
- Kõigile kuulub ühisettevõttes võrdne osa ning ettevõtet juhitakse nõukogu tasandil ühiselt.
- Mõne aasta möödudes tekivad tugevad erimeelsused, kuidas tootearendust teha, investeeringuid kaasata ja ettevõtet juhtida.
- Kirurgid „kaaperdavad” ettevõtte koos intellektuaalomandi ja töötajatega ning pakuvad seejärel VC fondidele kompromissi nende osaluse väljaostuks esialgse finantseeringu väärtuses väikese kordajaga.
- Pärast kompromissi sõlmimist müüvad kirurgid „toote” edasi rahvusvahelisele suurkontsernile medtech valdkonnas mitmekümne kordse kasumiga.

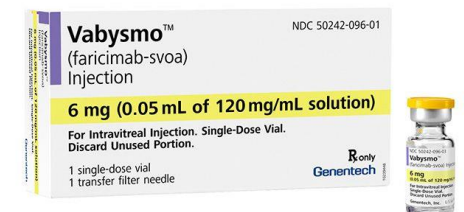

Millega peaksid VC fondijuhid arvestama alustades kirurgide vastu vaidlust?

Mis juhtub kui ... (II)

- Novartis ja Genetech sõlmisid 2003. aastal litsentsi- ja koostöölepingu nägemisprobleemide ravimi ranibizumab (Lucentis) kaubastamiseks-turustamiseks.
- Genetechile jäi eksklusiivsus USA turul, Novartisele ülejäänud maailmas.
- 2006. aastal heakskiidu saanud ravimit on tänaseks müüdud üle 25 miljardi dollari eest.
- Genetechi omanikfirma Roche töötas seejärel välja uue ravimi faritsimab (Vabysmo) nägemisprobleemide jaoks, mis kiideti heaks 2022. aastal.
- Novartis leidis, et litsentsilepingu sätted laienesid ka uuele ravimile, sest faritsimab sisaldas ranibizumabi toimeaineid. Novartis soovis ka uue ravimi eksklusiivsust USAs turustamisel.

Millega peaksid Novartis ja Genetech arvestama omavahelise vaidluse lahendamisel?

Miks valida arbitraaž?

 Konfidentsiaalsus: avalikule sektorile (haiglad, riigiasutused) ja eriti biotehnoloogia/farmaatsia firmadele eluliselt tähtis. Kaitseb salajaste andmete ja tundliku IP (kliiniliste uuringute andmed, tootmisprotsessid) avalikustamise eest.

 Ekspertteadmised: võimalus valida vahekohtunikud, kes on eksperdid bioteadustes, patendiõiguses või regulatsioonides, tagades kvaliteetsema ja ärioloogilisema otsuse.

 Täidetavus: vahekohtu otsuseid on sageli lihtsam rahvusvaheliselt täita (New Yorgi 1958. aasta konventsioon) kui välisriigi kohtuotsuseid.

 Kiirus ja paindlikkus: menetlusreeglid poolte teha ning keskmine pikkus 9 kuud kuni 1,5 aastat.

 Ei kuulu edasikaebamisele: apellatsioonimenetlust ei ole, tühistamismenetluse perspektiiv väike

Millal valida arbitraaž?

- **Lepingulised vaidlused:**
 - a) Litsentsi- ja tehnoloogiasiirde lepingud: vaidlused tasude, ulatuse või rikkumiste üle.
 - b) Ühisarendus- ja koostöölepingud (Joint Ventures): partnerlussuhete katkemine või IP õigused.
 - c) M&A järgne: *earn-out* klauslid, esindus- ja garantiivaidlused.
- **Intellektuaalomandi (IP) keerukus:** olukorrad, kus patendispetsiifiline ekspertiis on vajalik.

Kokkuvõte

- Bioteadused ja tervishoid vajavad **spetsialiseeritud, konfidentsiaalsel ja rahvusvaheliselt täidetavat** vaidluste lahendamist – arbitraaž pakub seda platvormi.
- Vaidluste lahendamise klausel võta lepingus ette esimesena, mitte viimasena!

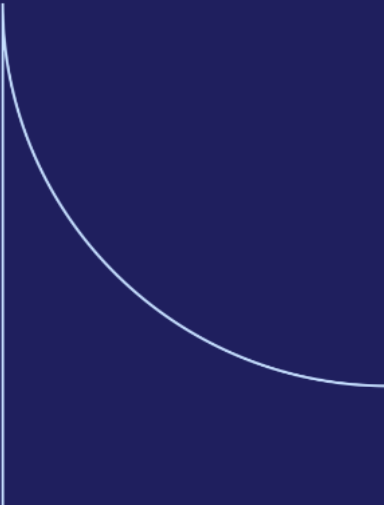
Aitäh!

Võta ühendust:

maria.pihlak@sorainen.com

SORAINEN 30

Mis loom on Unified Patent Court (UPC) ja milline on selle mõju Eesti ettevõtjatele?

Kai Härmand

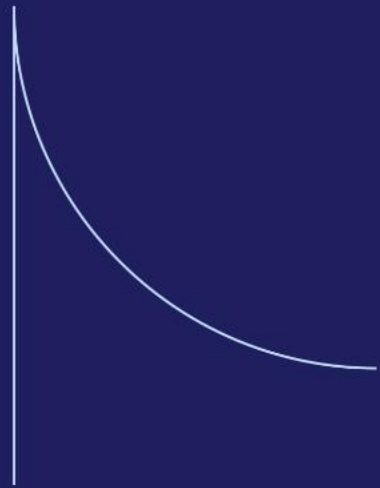
Harju Maakohtu kohtunik

SORAINEN

Aitäh!

Kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagid – mis, miks ja kellele?

Gerli Helene Gritsenko
Vandeadvokaat

Kollektiivne esindushagi

- Ettevõtjapoolne rikkumine kahjustanud/võib kahjustada tarbijate/andmesubjektide huve
- Näiteks:
 - 10 000 kliendi isikuandmed on lekkinud
 - Tühised tüüptingimused
 - Defektsed tooted
 - Keskkonnasäästlikkuse valeväited
 - Eksitav reklaam
 - Pähtlite sisaldus toidus

Üldine õiguslik raamistik

- EL direktiiv 2020/1828
 - Tarbijate kaitseks ja säilitamiseks tarbijate usaldust siseturu vastu
- Eesti võttis üle 18.12.2024
 - Muudatused mh TsMS-is, finantsinspektsiooni seaduses, isikuandmete kaitse seaduses ja tarbijakaitse seaduses
 - TsMS-is kollektiivsete esindushagide peatükk
- Kolm kollektiivhagide kasutamise eesmärki:
 - kompensatsioon
 - preventatsioon
 - kohtupidamise efektiivsus

Kollektiivsed esindushagid Eestis

TsMS ptk 49¹

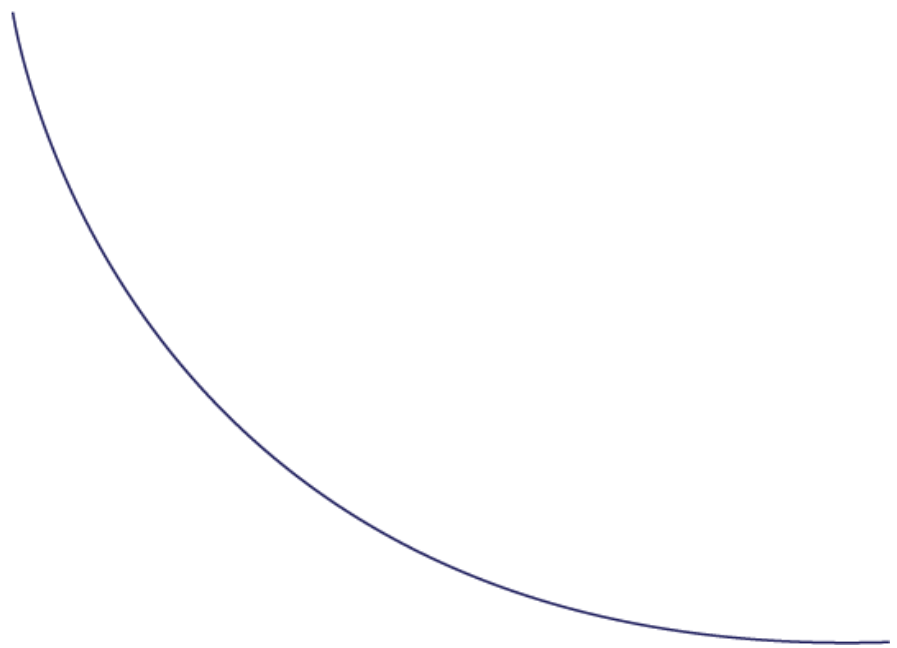
- Hagita menetlus
- Võimalik taotleda:
 - rikkumise tuvastamist ja lõpetamist, edasise rikkumise keelamist või parandamisavalduse esitamist
 - individuaalsete ÕKV-de kindlaksmääramist
- Puudub nimekiri õigusaktidest, mille rikkumise korral kollektiivseid esindushagisid esitada saab
- Menetlus toimub kaheastmelisena:
 - 1) Kohus tuvastab rikkumise
 - 2) Kompensatsioonimeetmed
- Tarbijate miinimumarvu ei ole
- Suurem riskiga sektorite hulgas tervishoid

Pädevad üksused

- Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
- Finantsinspeksioon
- Andmekaitse Inspeksioon
- Vähemalt 20 tarbijat
- Muu juriidiline isik

Kohtupraktika

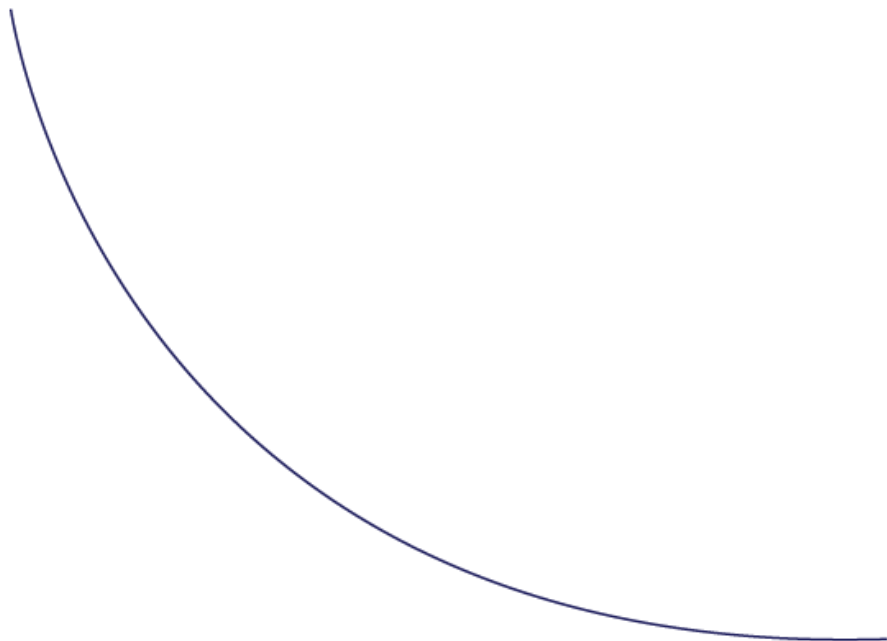

- Eestis puudub
- Tarbija: reisija, kasutaja, klient, jaeinvestor, jaeklient, andmesubjekt või muu (C-346/23)
- Kollektiivne esindushagi lisaks GDPR artiklile 80 (C-319/20)
- Konkurentsioiguse rikkumised direktiivi kohaldamisalas? Ei (C-253/23 kohtujuristi ettepanekus)

Võimalikud riskid

Üldisemalt

- Ettevõtlusrisk
- Menetluskulud
- Rikkumine **hooletusest**, mitte ainult tahtlik rikkumine
- Esitavate nõuete arv suureneb
- Nõutavate hüvitiste kogusumma suureneb

Esialgne õiguskaitse

Mida kohus teha saab?

- Keelata teatud tüüptingimuste kasutamise
- Keelata teatud toote käibesse laskmise
- Kohustus avaldada hoiatus
- Muu

Soovitused

- Ajada õigusnormides näpuga järe
- Eelarvestada õigusvaidluste kulu
- Üle vaadata:
 - Tüüptingimused
 - Kasutusjuhendid
 - Hoiatused
 - Ravimiinfo
 - Teabelehed
 - Reklaam
 - Jne

Aitäh!

Võta ühendust:

gerli.gritsenko@sorainen.com

SORAINEN 30

Aitäh! Kui vajad abi, võta ühendust:

Liisa Maria Kuuskmaa
liisa.kuuskmaa@sorainen.com

Olivia Kranich
olivia.kranich@sorainen.com

Lise-Lotte Lääne
lise-lotte.laane@sorainen.com

Maria Pihlak
maria.pihlak@sorainen.com

Gerli Helene Gritsenko
gerli.gritsenko@sorainen.com

Allar Jõks
allar.joks@sorainen.com

Kuula meie podcasti „Soraineni sagedus”

„Ärikeskkond nõuab tööandjalt
paindlikkust ja tähelepanelikkust”

Tööõiguse veebiseminar 11. märtsil kl 9.30–12.00

SORAINEN 30

ÄRIHOMMIKU SALVESTUS

03.06.2025

SORAINEN 30

